

Silvie Kotherová: Proseminář k buddhismu I.

Maháparinibbána sutta

Maháparinibbáanasutta x Maháparinirvānasútra

- **Maháparinibbáanasutta**-sútra o velkém vyvanutí, psaná v páli, o posledních letech života Buddha Šákjamuniho, o jeho skonu, zpopelnění a rozdělení ostatků.
- **Maháparinirvānasútra** (*zkráceně čín.: Nie-pchan-nie-pchan-t'ing*)- sborník mahajánových súter pojmenovaný podle první sútry, psaný v sanskrtu, Pojednává hlavně o teorii „buddhovské povahy“ (*san.baudhadhata*), kterou je inherentně nadána každá bytost.

Buddhatá (jap. buššó) :

- *mahájána*: pravá, neměnná a věčná povaha všech bytostí. Protože všechny bytosti mají tuto buddhovskou přirozenost, je možné, aby dosáhly probuzení a staly se buddhou nezávisle na tom, na jaké rovině existence se nacházejí.
 - *théraváda* – probuzení dosahuje pouze mnich
 - Odpovídá termínu *tathágátagarbha*.
-

Arija puggala:

- a) **sótápana**: „ten, jenž vstoupil do proudu“, dosáhl prvního stupně pokroku na cestě k osvícení tím, že oslabil samsárová pouta tak, že si již nezrodí v žádném z nižších zrození. Nibbány dosáhne nejpozději do sedmi dalších zrození/životů.
- b) **sakádágámi**: „ten, jenž se vrátí jednou“.
- c) **anágámi**: „ten, co se už nevrátí“, zcela oproštěn od lpění na samsarových formách existence, zůstal v něm jen zbytek lpění na bytí, zrodí se v oblastech čistých (suddhávása), odkud později dojde nibbány.
- d) **arhat**: „osvobozený“, po tělesné smrti se už nemusí zrodit v žádné samsárové oblasti, osvobození dosáhl pod učitelem.
- e) pál. **paččéka-buddha**, san. **pratjéka-buddha**: ten, co dosáhl osvícení zcela sám bez učitele, dosáhl jej na základě vlastního hledání a úsilí, v době kdy nepůsobí žádný buddha na zemi a není formulováno ani jeho učení. Nezaloží obec žáků a nestane se učitelem.
- f) **sammá-sambuddha**: dosáhl konečného cíle svým vlastním úsilím a během života založil obec žáků a stal se učitelem bohů i lidí.
- g) pál. **bodhisatta**, san. **bodhisattva**: „bytosť na cestě k osvobození“.

Bodhisattva:

- 1) bytost na cestě k osvobození.
 - 2) budoucí buddha *Maitréja* momentálně čekající v nebeské oblasti *Tušita*.
 - 3) mahájánové pojetí bytosti na cestě k osvícení školené v deseti dokonalostech *páramitá*.
-

Zrcadlo Dhammy (Dhammadása):

- Spíše zrcadlo karmy.
 - Buddha poprvé formuluje Tři klenoty (*Triratna*):
Buddha, Dharma, Sangha.
 - Nepohnutelná důvěra x není to slepá víra!
-

Buddhovo napomenutí (II.25.)

- "Proto, Ánando, buďte sami sobě ostrovem, sami sobě útočištěm, nemějte žádné jiné útočiště. Mějte *Dhammu* jako ostrov, *Dhammu* jako útočiště, nechtějte žádné jiné útočiště."

Buddha ohlašuje maháparinibbánu (III.3.)

- Ánanda je třikráte Buddhou vyzván a nereaguje (jeho mysl ovlivněna Mάρou).
- V druhé části prosí Buddhu, aby zůstal. Avšak B. se osočí a prohlašuje, že je to Ánandova chyba.
- Mezitím se B. domluví s Mάρou na svém odchodu.

Osm zemětřesení (III.13.)

- Poukazuje na význam událostí.
- a) vanou velké větry, tyto větry rozechvívají vodu a tato voda třese zemí.
- b) žije-li mocný asketa či bráhman, který si podrobil svou mysl nebo božstvo s velkou silou a mocí, a jestliže někdo z nich rozvinul koncentraci na limitovaný aspekt země a na nelimitovaný aspekt vody, *30) ten touto zemí otřásá, zachvívá a pohybuje
- c) když *bódhisatta* *31) odchází ze sféry Tusita a uvědomělý a jasně chápající sestupuje do matčina lůna, tehdy se tato země otřásá, zachvívá a pohybuje
- d) když *bódhisatta* uvědomělý a jasně chápající vychází z matčina lůna, tehdy se tato země otřásá, zachvívá a pohybuje
- e) když *Tathágata* dosáhne nejvyššího, pravého a úplného probuzení, tehdy se tato země otřásá, zachvívá a pohybuje.
- f) když *Tathágata* roztočí nejvyšší kolo zákona, *32) tehdy se tato země otřásá, zachvívá a pohybuje.
- g) když *Tathágata* uvědomělý a jasně chápající odvrhne vůli k životu, tehdy se tato země otřásá, zachvívá a pohybuje.
- h) když *Tathágata* dosáhne konečné nibbány beze zbytku, *33) tehdy se tato země otřásá, zachvívá a pohybuje.

Vysvětlení proč putujeme sansárou (IV.2)

- Kvůli nechopení a neporozumění (sic!, ne víra) čtyř věcí:
 - (1) mravnosti
 - (2) soustředění
 - (3) moudrosti
 - (4) osvobození=8 dílná vznešená stezka
 - hlavní kořen zla je tedy *nevědomost*, ostatně proto je i prvním článkem *pratítjasamutpády* (podmíněného řetězce vnikání).
-

Čtyři velké odkazy (*mahápadésa*) (IV.7.)

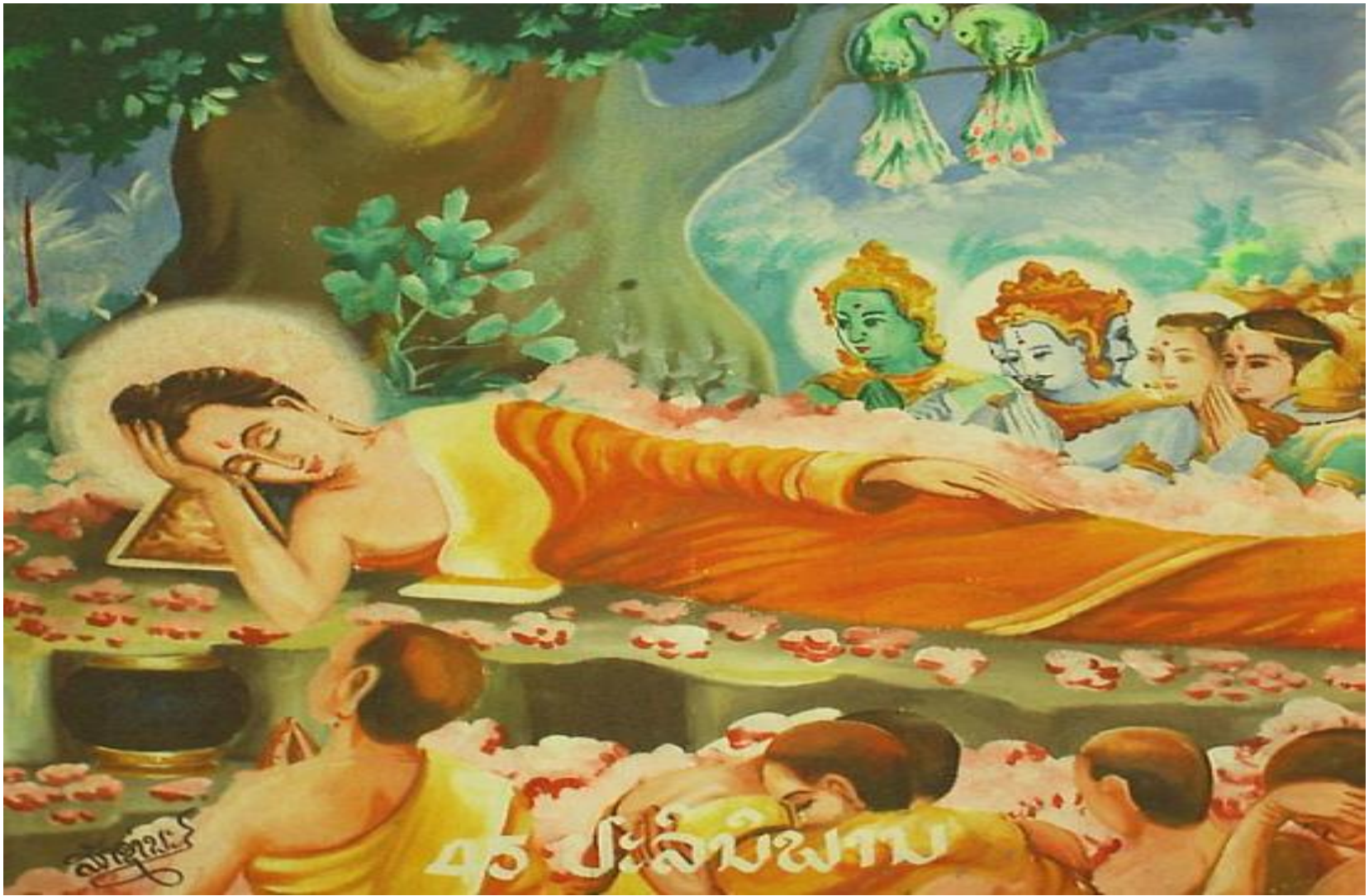
- Důraz na to, aby mniši slepě nepřijímali nauku ani když to bude s odkazem na autoritu.
- "Dejme tomu, mnichové, že by nějaký mnich mluvil takto: 'Ze Vznešeného úst jsem to, příteli, slyšel, v jeho přítomnosti jsem tu vědomost obdržel. Toto je *Dhamma*, toto je *Vinaja*, toto je nauka našeho učitele.' Slova toho mnicha by, mnichové, neměla být ani přijata, ani zamítnuta. Význam jeho slov byste měli dobře pochopit a konfrontovat je s rozpravami a *Vinajou*."

Buddhovo poslední jídlo (*súkaramaddava*) (IV.13)

- Buddha přijal poslední jídlo od kovářova syna Čundy, byla to prasečí pochoutka.
- Poté ho napadla těžká nemoc, krvavý průjem, velmi silná bolest, byl na pokraji smrti.
- Odmítnutí výčitek Čundovi (IV.42).

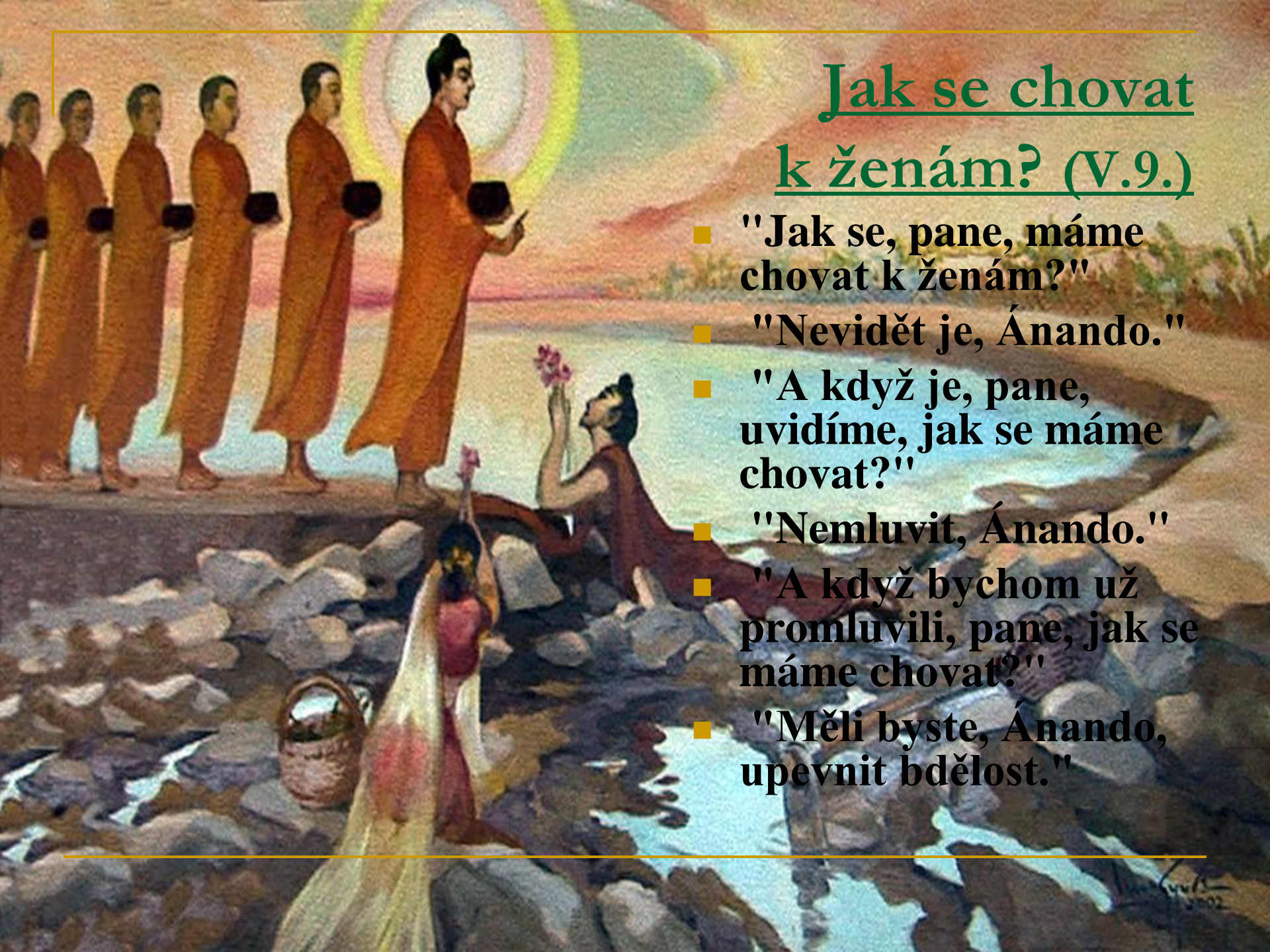

Buddha ve lví poloze (V.1.):

Čtyři svatá místa (V.8):

- **Lumbiní**- místo Buddhova narození
 - **Bódh Gaja** -místo kde Buddha dosáhl probuzení.
 - **Sárnáth**- místo, kde Buddha roztočil kolo zákona.
 - **Kušinagar** - místo, kde Buddha dosáhl konečné nibbány.
-

Jak se chovat k ženám? (V.9.)

- "Jak se, pane, máme chovat k ženám?"
- "Nevidět je, Ánando."
- "A když je, pane, uvidíme, jak se máme chovat?"
- "Nemluvit, Ánando."
- "A když bychom už promluvili, pane, jak se máme chovat?"
- "Měli byste, Ánando, upevnit bdělost."

Obrácení Subbhaddy (V.24.)

- Subbhada se stal posledním žákem Buddha a ihned dosáhl arhatství.

Proces *maháparinibbány* (VI.9.)

- Proces umírání je opakem meditačních stavů, opačně než u probuzení.

Dělení ostatků do stúp

